

PYTANIA JAWNE
skrótowo
„Gloria victis”

Juliusz Kossak, „Bitwa pod Ignacewem, 1863”,
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_pod_Ignacewem_\(obraz_Juliusza_Kossaka\)#/media/Plik:Bitwa_pod_Ignacewem.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_pod_Ignacewem_(obraz_Juliusza_Kossaka)#/media/Plik:Bitwa_pod_Ignacewem.jpg) ; domena publiczna [dostęp 06.02.2024]

Pamięć o powstaniu styczniowym. Omów zagadnienie na podstawie utworu „Gloria victis” Elizy Orzeszkowej. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

INSPIRUJĄCY CYTAT

**„Boże najświętszy!
Od którego woli
Istnienie świata całego zależy,
Wyrwij lud polski z tyranów niewoli,
Wspieraj szlachetne zamiary młodzieży”.**

**Alojzy Feliński,
„Boże coś Polskę”**

KONTEKST KULTUROWY

**Obraz
Juliusza Kossaka,
„Bitwa pod Ignacewem,
1863”**

Obraz ukazuje bitwę pod Ignacewem. Miała ona miejsce 8 maja 1863r. i zakończyła się klęską Polaków. Znacznie liczniejsza armia rosyjska pokonała oddział Taczanowskiego. Dynamizm namalowanej sceny oddaje zaangażowanie walczących. Artysta zadbał o liczne szczegóły i detale umundurowania żołnierzy oraz uzbrojenia walczących. Ciekawa jest kolorystyka dzieła. Na pierwszym planie malarz zastosował ciemne barwy przypominające padający cień (być może zwiastujący przegraną). Zastosowana technika operowania światłem sprawia, że uwaga odbiorcy skupia się na części centralnej obrazu - wciąż walczących i niepoddających się powstańców.

Plan wypowiedzi ustnej

1. Wstęp

Polska w swej historii wielokrotnie doświadczała niewoli, z którą Polacy nie potrafili się pogodzić i podejmowali walkę zbrojną, nawet jeśli ich szanse na zwycięstwo były niewielkie. Takim aktem odwagi i patriotyzmu, choć krytykowane, było powstanie styczniowe.

2. „Gloria victis”, E. Orzeszkowa:

- nastroje w kraju po upadku powstanie - geneza utworu;
- przyroda świadkiem bohaterstwa powstańców;
- męczeńska śmierć Marysia;
- symbolika bezimiennego mogiły;
- interpretacja tytułu.

3. Kontekst literacki:

- „Lalka”, B. Prus- Wokulski rzuca naukę i bierze udział w powstaniu styczniowym.
- „Nad Niemnem”, E. Orzeszkowa- historia rodzin Bohatyrowiczów i Korczyńskich osadzona w realiach historycznych.
- „Rozdziobią nas kruki, wrony”, S. Żeromski- Szymon Winnych jednym z ostatnich powstańców, tragizm jego śmierci.

4. Kontekst kulturowy

- Obraz Juliusza Kossaka, „Bitwa pod Ignacewem, 1863” - ofiarna walka Polaków z dwukrotnie liczniejszym oddziałem armii rosyjskiej.

5. Wnioski

Literatura stanowi świadectwo bohaterstwa Polaków, ich poświęcenia i odwagi. Dzięki niej pamięć o powstańcach, którzy oddali własne życie w imię miłości do ojczyzny, jest wciąż żywa i trwa w świadomości narodowej.